

Dosarul nr. 3rh-13/20

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău: (jud.: I. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: (jud.: D. Manole, N. Traciuc, Eg. Fistican)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție:

(jud.: V. Doagă, A. Cobăneanu, V. Macinskaia, M. Ghervas, Sv. Moldovan)

ÎN C H E I E R E

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoria

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh
Sveatoslav Moldovan

examinând cererea de revizuire depusă de Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Băncilă Gheorghe împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la obligarea stabilirii, calculării, achitării pensiei conform art. 56¹ Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 și eliberarea legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare,

împotriva deciziei din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a admis recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, s-a casat decizia din 25 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 mai 2014 a Judecătoria Centru, mun. Chișinău, și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii

c o n s t a t ă:

La 03 februarie 2014 Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Roman Crivenco în baza mandatului seria MA nr. 0416479 din 28 ianuarie 2014, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii, calculării și achitării pensiei și eliberării legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare.

În motivarea acțiunii avocatul Roman Crivenco a indicat că Băncilă Gheorghe, născut la XXXXX, beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca artist în ansamblul profesionist de dans „Joc”, începând cu 28 decembrie 1982.

Băncilă Gheorghe s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere pentru calcularea pensiei în baza art. 56¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, însă i s-a refuzat din motiv că confirmă stagiul ca artist din ansamblurile profesioniste de dansuri doar de 17 ani, 2 luni și 18 zile și nu poate beneficia de pensie ca angajat din domeniul culturii.

Consideră avocatul Roman Crivenco că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de ai stabili, calcula și achita lui Băncilă Gheorghe pensia în baza art. 56¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, este ilegal și neîntemeiat, din următoarele considerente.

Băncilă Gheorghe a activat în ansamblul profesionist de dansuri „Joc” de la 10 septembrie 1962 - până la 01 noiembrie 1962.

De la 17 noiembrie 1962 - până la 01 noiembrie 1965, Băncilă Gheorghe s-a aflat în serviciul militar, iar de la 04 martie 1966 - până la 09 decembrie 1982, a activat din nou în ansamblul profesionist de dansuri „Joc”.

Conform pct. 8 din Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 417 din 03 mai 2000, în stagiul de cotizare se includ următoarele perioade necontributive realizate înainte de 01 ianuarie 1999: perioada serviciului militar sau alt serviciu asimilat acestuia.

Consideră avocatul Roman Crivenco că Băncilă Gheorghe a realizat un stagiu de 20 ani și 3 luni, fiind calculată perioada în care a activat în ansamblul profesionist de dansuri „Joc” și serviciul militar, prin urmare cazul său cade sub incidența prevederilor art. 56¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998.

A cerut Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Roman Crivenco admiterea acțiunii, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de ai stabili, calcula și achita pensia conform art. 56¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, cu eliberarea legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare.

Prin hotărârea din 12 mai 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, acțiunea lui Băncilă Gheorghe a fost admisă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să achite lui Băncilă Gheorghe pensia conform art. 56¹ din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să elibereze lui Băncilă Gheorghe legitimația de pensionar, cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare.

La 13 mai 2014 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 04 iunie 2014 a prezentat partea motivată al apelului.

Prin decizia din 25 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 12 mai 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

La 30 octombrie 2014 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 25 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat decizia din 25 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 mai 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

Instanța de recurs a motivat soluția că conform art. 56¹ alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, se acordă pensie, în condițiile încetării activității în funcția respectivă, unor categorii de

angajați din instituțiile de cultură și artă naționale de stat și municipale: artiștilor de balet, artiștilor din ansamblurile profesioniste de dansuri, dacă au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 20 de ani, atât bărbații, cât și femeile.

Modul de calculare a stagiului de cotizare pentru categoriile de asigurați indicate la alin. (1) și Lista funcțiilor conform cărora se oferă dreptul la pensie în condițiile prezentului articol se determină de Guvern.

Conform pct. 24 din Regulamentul cu privire la modul de confirmare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 821 din 15 decembrie 1992, vechimea în muncă specială, care dă dreptul la pensie pentru vechimea în muncă anumitor categorii de artiști ai teatrelor și ai altor întreprinderi și colective teatrale sunt confirmate de carnetul de muncă.

În cazurile când în carnetul de muncă al persoanei lipsesc informații necesare referitoare la denumirea profesiei (funcției) și genul de activitate, vechimea în muncă specială se confirmă pe baza unor documente suplimentare ce conțin această informație.

Din normele de drept citate supra rezultă că persoana care a atins limita de vârstă de pensionare poate să beneficieze de acest tip de pensie dacă a realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 20 de ani în funcțiile specificate din domeniul culturii.

Băncilă Gheorghe confirmă stagiul ca artist al baletului în ansamblul profesionist de dansuri „Joc” de 17 ani, 2 luni și 18 zile (de la 10 septembrie 1962 – până la 01 noiembrie 1962 și de la 04 martie 1966 – până la 09 decembrie 1982) și nu poate să beneficieze de pensie ca angajat din domeniul culturii conform art. 56¹ alin. (1) lit. a) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Nu a fost reținut argumentul lui Băncilă Gheorghe că are un stagiul de 20 de ani și 3 luni, fiind calculată și perioada serviciului militar, or, reieșind din prevederile art. 5, art. 50, art. 56¹ alin. (1) lit. a) și alin. (2), din Legea nr. 156/1998 și pct. 24 din Regulamentul cu privire la modul de confirmare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 821 din 15 decembrie 1992, legiuitorul a prevăzut că serviciul militar sau alt serviciu asimilat acestuia ca perioadă necontributivă a asiguratului se include în stagiul de cotizare necesar obținerii dreptului la pensie pentru limita de vârstă, însă nu și în calculul vechimii în muncă specială.

Persoana poate să beneficieze de acest tip de pensie numai în cazul dacă a realizat un stagiul de cotizare special de cel puțin 20 de ani în funcțiile specificate din domeniul culturii, fiind o normă juridică aplicabilă în exclusivitate unor categorii de raporturi speciale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală.

Băncilă Gheorghe nu întrunește condițiile necesare reglementate de legea specială, deoarece nu a realizat un stagiul de cotizare special de cel puțin de 20 de ani și nu-i poate fi calculată pensia conform art. 56¹ din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, urmând ai fi calculată pensia conform actului legislativ general.

La 24 decembrie 2019 Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu în baza mandatului seria MA nr. 1493576 din 23 noiembrie 2019, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs, cu menținerea deciziei din 20 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 octombrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

În motivarea cererii de revizuire Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu, cu referire la prevederile art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, a invocat că instanța de recurs a interpretat eronat normele de drept material în defavoarea sa, în

special s-a făcut abstracție de la prevederile art. 18 alin. (6) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245 din 18 iulie 2002, care stipulează că perioada aflării cetățeanului în serviciul militar se include în vechimea lui de muncă generală și specială neîntreruptă, circumstanța dată nu i-a fost și nu-i putea fi cunoscută anterior.

La 15 ianuarie 2020, în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost expediată copia cererii de revizuire depusă de Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă intimatul nu și-a valorificat drept procedural respectiv.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Totodată, conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 448 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o hotărâre nouă.

Se reține că prin decizia din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat decizia din 25 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 mai 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii integral.

Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție este competentă de a examina cererea de revizuire depusă de Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu împotriva deciziei din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în cererea de revizuire, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că

a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

În conformitate cu art. 450 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b).

Conform art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Potrivit art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Se reține că în cazul când se invocă temeiul de revizuire – *devenirea cunoscută a unor circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului*, este important ca circumstanțele sau faptele să fi fost existente obiectiv până la data pronunțării hotărârii, să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente.

Esențial este ca revizuentul să nu fi știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și nici să nu fi avut posibilitatea de a le cunoaște.

De asemenea, este absolut necesar ca circumstanțele și faptele respective să fie fundamentale și obligatorii pentru a justifica retractarea unei hotărâri judecătorești rămase irevocabile.

Nu poate fi reținut argumentul revizuentului Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu că instanța de recurs a interpretat eronat normele de drept material în defavoarea sa, în special s-a făcut abstracție de la prevederile art. 18 alin. (6) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245 din 18 iulie 2002, care stipulează că perioada aflării cetățeanului în serviciul militar se include în vechimea lui de muncă generală și specială neîntreruptă, iar circumstanța dată nu i-a fost și nu-i putea fi cunoscută anterior, or, necunoașterea legii în sensul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă nu poate constitui drept circumstanță nouă care ar permite redeschiderea procesului.

Conform legislației în vigoare, se prezuma ca toata lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi aparat de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei.

Cu atât mai mult, legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova” și prin alte mijloace de comunicare.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de revizuire sunt declarative și nu constituie temei pentru revizuirea deciziei din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, deoarece ele nu se încadrează în categoria circumstanțelor fundamentale și obligatorii care ar justifica revizuirea soluției pronunțate prin decizia respectivă.

Or, în esență argumentele expuse în prezenta cerere de revizuire se referă de fapt la dezacordul lui Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu cu soluția

pronunțată de către instanța de recurs, care a verificat minuțios toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a prezentei spețe, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei.

Se accentuează că procedura de revizuire prevăzută la art. 449 – 453 din Codul de procedură civilă servește scopului înlăturării lacunelor și omisiunilor justiției care urmează a fi aplicate într-o manieră compatibilă cu prevederile art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, fiind respectat principiul securității raporturilor juridice, care semnifică, potrivit jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului că, o soluție definitivă al oricărui litigiu nu urmează a fi rediscutată. Excepție de la acest principiu poate fi doar cazul când reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (speța de referință *Brumărescu c. României*, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 28 octombrie 1999).

Aceeași regulă a fost reiterată de Curtea de la Strasbourg în speța *Roșca c. Moldovei*, hotărârea din 22 martie 2005, definitivă din 22 iunie 2006, unde s-a subliniat expres că dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată independentă și imparțială, garantat de art. 6§1 din Convenție, urmează a fi interpretat prin prisma Preambulului Convenției, care enunța preeminență principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale a preeminenței este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă că o soluție definitivă al oricărui litigiu nu trebuie rediscutată. Totodată, principiul securității raporturilor juridice presupune respectul față de regula lucrului judecat.

Astfel, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești, care cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O abatere de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Josan vs. Moldova*, nr. 37431/02, §25; *Brumărescu vs. România*, nr. 28342/95, §6; *Ryabykh vs. Rusia*, nr. 52854/99, §52).

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că o eventuală admitere a cererii de revizuire depusă de Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului *speța Popov (2) c. Moldovei din 06 decembrie 2005, definitivă din 06 martie 2006*.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor

în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu împotriva deciziei din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 195, art. 230, art. 257 alin. (1) și (2) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 269-270 și art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Băncilă Gheorghe reprezentat de avocatul Capcelea Liviu împotriva deciziei din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Băncilă Gheorghe împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la obligarea stabilirii, calculării, achitării pensiei conform art. 56¹ Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 și eliberarea legitimației de pensionar cu efectuarea înscrierilor corespunzătoare.

Încheierea nu se spune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh

Sveatoslav Moldovan